

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi – – annettu – – haitallisista aineista ja tuotteista eläinten ruokinnassa"

(2000/C 140/04)

Euroopan unionin neuvosto päätti 23. maaliskuuta 2000 EY:n perustamissopimuksen 152 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelu annettiin "maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö" -jaoston tehtäväksi, joka nimesi esittelijäksi Leif E. Nielsenin. Jaosto antoi lausuntonsa 15. maaliskuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 29. ja 30. maaliskuuta 2000 pitämässään 371. täysistunnossa (maaliskuun 29. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 81 ääntä puolesta, kaksi vastaan ja yksi pidättyi äänestämästä.

1. Taustaa

1.1. Komissio laati vuoden 1999 kesä-heinäkuisen dioksiinikriisin aikana kunnianhimoisen työohjelman, jonka neuvosto hyväksyi yksimielisesti. Käsillä oleva ehdotus on osa kyseistä työohjelmaa. Ehdotuksessa kiristetään huomattavasti säännöksiä, joita on annettu haitallisista aineista ja tuotteista eläinten ruokinnassa. Säännökset ovat alunperin vuodelta 1974⁽¹⁾, ja ne kodifioitiin lukuisten muutosten seurauksena direktiiviin N:o 1999/29/EY⁽²⁾.

1.2. Ehdotusta tulee lisäksi tarkastella osana myöhemmin julkaistua valkoista kirjaa EU:n tulevasta elintarviketurvallisuudesta⁽³⁾. Valkoisessa kirjassa kuvataan elintarviketurvallisuuden tärkeimpiä periaatteita, ja siihen sisältyy tiivistelmä ehdotuksista, joita komissio aikoo tehdä jatkossa toimien koordinoimiseksi elintarviketieteen kaikissa osissa "pellolta pöytään". Tiivistelmään sisältyy useita ehdotuksia eläinrehuista, ja siinä mainitaan myös käsillä oleva ehdotus.

1.3. Direktiivin 1999/29 tavoitteena on, että vähennetään sellaisten eläinrehuissa esiintyvien haitallisten aineiden ja tuotteiden pitoisuutta, jotka voivat vaarantaa eläinten tai ihmisten terveyden. Direktiivin perustelujen mukaan tällaisten aineiden ja tuotteiden esiintymistä ei ole kaikissa tapauksissa mahdollista estää, eikä myöskään ole asianmukaista alentaa pitoisuuksia alle niiden tasojen, jotka on mahdollista määrittää määritysmenetelmillä. Rehuaineita ja rehuja saa laskea liikkeelle EU:ssa vain, jos ne ovat "laadultaan virheettömiä, aitoja ja myyntikelpoisia" ja noudattavat säädöksiä haitallisten aineiden pitoisuuksien enimmäistasoista⁽⁴⁾.

1.4. Direktiivin 1999/29 liitteessä I, jota komissio tarkistaa määrääjien tieteellisen ja teknisen tiedon perusteella ja pysyvän rehukomitean avustuksella, määritellään nykyisellään enimmäispitoisuudet kuudelle aineelle (arsenille, lyijylle, fluorille, elohopealle, nitriiteille ja kadmiumille), 21 eri tuotteelle (mm. aflatoksiinille, dieldriinille ja dioksiinille) sekä 12 kasviperäiselle epäpuhtaudelle (erilaisille sinapinsiemenille ym.). Kyseiset enimmäispitoisuudet koskevat tarkemmin määriteltyjä rehuaineita ja rehuja. Liitteessä ei määritellä haitallisten aineiden enimmäispitoisuuksia rehujen lisäaineille⁽⁵⁾. Niitä koskevat tietyissä tapauksissa yleiset vaatimukset "virheettömästä, aidosta ja myyntikelpoisesta laadusta".

1.5. Komissio esittää seuraavat muutokset nykytilanteeseen:

- Direktiivin soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös rehujen lisäaineita.
- Laimentaminen enimmäismäärän ylittyessä kielletään.⁽⁶⁾
- Poistetaan mahdollisuus poikkeuksiin paikallisten erityisyyden vuoksi.
- Otetaan käyttöön mahdollisuus vahvistaa toimintaraja, joka on huomattavasti vahvistettua enimmäismäärää alhaisempi, jotta voidaan jo varhaisessa vaiheessa aloittaa tutkimukset saastuntalähteen tunnistamiseksi ja sen vähentämiseksi tai poistamiseksi.
- Sovitetaan pysyvää rehukomiteaa koskevat menettelymääräykset sääntelymenettelyn mukaisiksi⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Direktiivi N:o 74/63/ETY, EYVL L 38, 11.2.1974, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 115, 4.5.1999, s. 32.

⁽³⁾ COM(1999) 719, 12.1.2000.

⁽⁴⁾ Rehuaineet ovat pääasiassa tuotteita, joita käytetään sekarehujen valmistuksessa.

⁽⁵⁾ Lisäaineet ovat aineita, valmisteita tai mikro-organismeja, joita lisätään rehuun positiivisen vaikutuksen aikaansaamiseksi asianomaisen rehun käytössä.

⁽⁶⁾ Muutamia haitallisia aineita lukuun ottamatta yritykset ovat tähän asti voineet laimentaa yksittäisen rehu- tai rehuaine-erän haitallisten aineiden ja tuotteiden pitoisuuksia.

⁽⁷⁾ Neuvoston päätös 1999/468/EY, EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

2. Yleistä

2.1. TSK tukee komission valkoisessa kirjassa esitettyjä pyrkimyksiä ja yleisiä painopisteitä, joilla pyritään edistämään EU:n elintarviketurvallisuutta panostamalla koordinoitusti elintarvikeketjun kaikkiin osiin. TSK:ssa ovat edustettuina kaikki asiaankuuluvat eturyhmät, ja se on siten luonnollinen ja tarkoitukseen sopiva foorumi sekä EU:n tulevaa elintarviketurvallisuutta koskevien yleiskysymysten että konkreettisten ehdotusten käsittelyyn. Komitea pyrkii siksi antamaan molemmissa suhteissa rakentavan ja realistisen panoksen asianmukaisen elintarviketurvallisuuden toteuttamiseksi EU:ssa.

2.2. TSK tukee myös komission dioksiinia koskevaa työohjelmaa. Vuoden 1999 kesäkuun akuutin kriisin jälkeen huomio suunnattiin pysyväisluonteiseen dioksiiniongelmahan. Komitea toteaa, että on kyse ympäristöongelmasta, jonka laajuus vaihtelee maittain polttotekniikasta riippuen.

2.3. TSK:n mielestä dioksiiniongelmahan, kuten EU:n muihinkin ympäristöongelmiin, tulee puuttua niiden alkulähteellä yhtäältä poistamalla lajittelemalla, uudelleenkäyttämällä tai hävittämällä jätteet, jotka synnyttävät polttojätteenä dioksiinia, ja toisaalta käyttämällä polttolaitoksissa savusuodatusta dioksiinijäämien keräämiseksi. Viime vuosien aikana on todettu tiettyä dioksiinipäästöjen vähenemistä, mutta menee vuosia, ennen kuin kuormittuneessa kalakannassa tai kuormittuneilla maa-alueilla voidaan todeta huomattavaa dioksiinipitoisuuden laskua. Siksi on välttämätöntä asettaa realistiset raja-arvot ja poistaa ravintoketjusta kaikkein saastuneimmat kala- ja maataloustuotteet. On tärkeää, että ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden sekä rehuissa käytettävien öljyjen ja rasva-aineiden raja-arvot ovat yhtenäisiä. Näistä jälkimmäisiin soveltaan edellä mainittua komiteamenettelyä.

2.4. Dioksiiniongelma kuvastaa siis elintarviketurvallisuuden ja ympäristönsuojelun välistä läheistä yhteyttä. Kasvi- tai eläinperäisten elintarvikkeiden tuotantoon kohdistuu ympäristövaikutuksia tuotantotapahtuman aikana erilaisten kemiallisten yhdisteiden muodossa. Näihin vaikutuksiin tulee dioksiinin tapaan puuttua ensisijaisesti niiden alkulähteellä. Vaatimus elintarviketurvallisuuden parantamisesta tarkoittaa siksi samalla EU:n tulevien ympäristötoimien tehostamista. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei EU:n ulkopuolinen tuonti heikennä EU:n edellä mainitun suuntaisia pyrkimyksiä.

2.5. Tarkasteltaessa itse direktiiviehdotusta haitallisista aineista ja tuotteista eläinten ruokinnassa on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota haitallisten aineiden ja tuotteiden

kokonaisuuden vähentämiseen rehuissa ja siten ravintoketjussa sekä tehostettava niitä koskevia toimia. Valkoisessa kirjassa mainittujen näkökohtien lisäksi tämä on ennalta varautumisen periaatteen mukaista. Rehujen sisältämät haitalliset aineet ja tuotteet eivät saa missään tapauksessa aiheuttaa vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle. Yksittäiset raja-arvot on siksi asetettava nykyisen tietämyksen ja olemassa olevien tieteellisten tosiseikkojen pohjalta soveltaen riittäviä turvallisuustekijöitä, joissa otetaan huomioon alan riittämätön tietämys sekä eri riskitekijöiden väliset mahdolliset synergiavaikutukset.

2.6. TSK kannattaa tätä taustaa vasten erityisten raja-arvojen asettamista lisäaineiden haitallisten aineiden pitoisuuksille sekä laimennusmahdollisuuden poistamista huolimatta siitä, että käsillä oleva ehdotus on hyvin laaja ja heijastaa suunnanmuutosta aiempiin ehdotuksiin nähden. Määräysten kiristäminen kannustaa entistä tehokkaammin asiaankuuluvia yrityksiä ryhtymään ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin ja valvomaan raaka-aineiden laatua, ottamaan käyttöön tavaran-toimittajia koskevia uusia sopimusvelvoitteita sekä ratkomaan ongelmia niiden alkulähteillä. On kuitenkin selvítettävä, mitä tapahtuu raaka-aineille, kuten viljalle, jotka ylittävät raja-arvot tuottajasta riippumattomista syistä. Ennen kaikkea ehdotetun direktiivin hyväksyminen aiheuttaa kuitenkin EU:n rehuvaltuutuksen kallistumista, joten komission tulee esittää ehdotuksen hyväksymisen yhteydessä kustannus-hyötyselvytys direktiivin vaikutuksista.

2.7. TSK tukee valkoisen kirjan esitystä tulevasta valvonnasta ja EU:n ja jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten yhteistyöstä. EU:n ja jäsenvaltioiden valvontajärjestelmien tulee tulevaisuudessa mahdollisimman voimakkaasti kannustaa rehuvaltuutuksen yrityksiä ja raaka-ainetuottajia ym. takaamaan mahdollisimman alhaiset haitallisten aineiden pitoisuudet. Tämä tulee varmistaa kehittämällä jatkuvasti yritysten omia pakollisia ja hyväksytyjä valvontajärjestelmiä, jotka paljastavat epäpuhtaudet nopeammin ja tehokkaammin kuin valtion viranomaisten on mahdollista tehdä. Siksi yritysten omien valvontajärjestelmien hyväksynnässä tai sertifiointissa sekä yksittäisten tuotteen laaduntakauksessa ja tietojen rekisteröinnissä on panostettava paljon aiempaa enemmän HACCP-periaatteeseen (*Hazard Analysis and Critical Control Points*, riskien analysointi ja kriittiset kohdat), jotta saastuntalähte voidaan jäljittää aiempaa varhaisemmassa vaiheessa ja tehokkaammin. Välttämättömiä ovat myös teknisten laitteiden ja tietoteknisten järjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto sekä koulutuksen tehostaminen.

2.8. Edelleen on varmistettava, että valvonta on riittävän tehokasta ja että sitä toteutetaan jäsenvaltioissa samalla tavalla.

Haitallisten aineiden enimmäispitoisuudet ylittävien tuoteerien hävittämisestä aiheutuvat kulut voivat houkutella yrityksiä ”jättämään toteamatta”, että tiettyjen erien raja-arvot ylittyvät jossain tuotantovaiheessa. Lisäksi on vaikeaa todeta, onko EU:n ulkopuolisista maista tuotu sekoitettuja eriä tai palautuvatko hylätyt erät takaisin sekoittamisen jälkeen. Sama koskee rehuseosten tuotantoa yksittäisissä maatalousyrityksissä. TSK toivoo, että tulevaisuudessa yritysten omat valvontajärjestelmät, rekisteröinti, laaduntakaus ym. yhdistettyinä viranomaisten toiminnan tehostamiseen, sopimusvelvoitteiden käyttöönottoon EU:n ulkopuolisten maiden tavarantoimittajien kanssa jne. auttavat vähentämään ongelmien laajuutta.

2.9. Edellä mainittujen periaatteiden mukaiset enimmäismäärät on yhtäältä asetettava sellaiselle tasolle joka on käytännössä toteuttamiskelpoinen. Toisaalta on samalla tärkeää, että yksittäisiä raja-arvoja asetettaessa otetaan laajalti huomioon mm. käytännön seikat ja teknologiset, taloudelliset ja kilpailunäkökohdat, jotka vaikuttavat jonkin tietyn haitallisen aineen tai tuotteen ja jonkin tietyn rehun, rehuaineen tai lisäaineen kohdalla. Erityisesti lisäaineiden enimmäismäärissä tulee ottaa huomioon haitallisten aineiden ja tuotteiden rajallinen kertymä valmiissa sekoituksissa.

2.10. Tämän alan ja muiden vastaavien alojen vaatimusten kasvu EU:ssa edellyttää kansainvälisten kauppasääntöjen jatkuvaa mukauttamista. Tämä on erityisen ratkaisevaa Euroopan rehuaineteollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta. Kuten valkoisessa kirjassa todetaan, tässä suhteessa on tapahtunut huomattavaa kehitystä. TSK kehottaa EU:ta panostamaan elintarviketurvallisuutta koskevien kysymysten kansainvälisen ymmärtämisen lisäämiseen sekä kannustaa EU:ta tehostamaan alan tieteellistä tutkimusta.

2.11. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia vaatimaan tutkimuksia saastuntalähteiden tunnistamiseksi ja vähentämiseksi tai poistamiseksi, jos todetaan eräiden haitallisten aineiden ja tuotteiden huomattavia pitoisuuksia. Komissio voi pysyvän rehukomitean myötävaikutuksella vahvistaa direktiivin liitteessä kyseisiä aineita ja tuotteita koskevan toimintarajan, joka on ”huomattavasti vahvistettua enimmäismäärää alhaisempi”. TSK kannattaa ehdotusta, sikäli kuin toimintarajojen käyttöönoton tieteellisiä perusteita ei ole aihetta epäillä. Lisäksi on tärkeää, että toimintarajojen käyttö ei aiheuta asianomaisille yrityksille kohtuuttomia hankaluuksia esimerkiksi julkisuuden muodossa ja synnyttämällä mahdollisesti väärinkäsityksiä todellisesta asiantilasta.

2.12. Tähän asti on ollut mahdollista ylittää maatalousyrityksissä tuotetuille ja käytetyille rehuille asetetut enim-

määmäärät erityisolosuhteiden vallitessa ilman jälkitemausta esimerkiksi silloin kun viljassa on kehittynyt myrkkyyä ilmasto-olosuhteiden seurauksena. Käytännössä mahdollisuutta ei kuitenkaan ole hyödynnetty. TSK kannattaakin siksi poikkeuksen poistamista. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomautettava, että tuholaismyrkkujen käytön vähentäminen lisää sieni-infektioiden ja näin ollen toksiinien kehittymisen vaaraa.

3. Erityistä

3.1. Direktiiviehdotuksen 2 artiklassa annetuissa ”rehun” ja ”rehuaineen” määritelmässä samoja asioita ja käsitteitä on kuvattu hieman eri tavoin, ja määritelmät tulisi siksi yhdenmukaistaa. Lisäksi ehdotuksen tiettyjen säännösten muotoilut ovat samansisältöisiä, ja niitä tulisi yksinkertaistaa. Verrattakoon esimerkiksi 10 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään velvollisuudesta ilmoittaa viranomaisille tietoon tulleista enimmäismäärien ylityksistä, sekä pysyvään rehukomiteaan sovellettavaa sääntelymenettelyä koskevia 11 ja 12 artiklaa.

3.2. Esitettyjen muutosten hyväksymisen seurauksena myös liitteisiin on tehtävä korjauksia. On epäselvää, aikooko komissio asettaa rehuille, rehuaineille ja lisäaineille erilliset vai yhtenäiset enimmäismäärät yksittäisten haitallisten aineiden osalta. On myös pohdittava, ovatko lisäaineiden haitallisten aineiden erilliset enimmäismäärät tietyissä tapauksissa perusteltuja.

3.3. Ehdotuksessa ei ole otettu kantaa puhdistamiseen. TSK:n mielestä puhdistamisen pitäisi voida olla mahdollista, mikäli se voidaan tehdä huonontamatta kyseisen rehun, rehuaineen tai lisäaineen laatua.

3.4. Tietyt tahot ovat ilmaisseet huolensa siitä, että eläinrehut, joissa on esim. antibiottisen merkkigeenin sisältävää geenimuunneltua maissia tai soijaproteiinia, voivat lisätä antibiottiresistenssiä. TSK olettaa, että hyväksymismenettelyssä ja tulevissa uusrehuja (*novel feed*) koskevilla määräyksillä tämä riski otetaan huomioon.

3.5. Nikkeliä käytetään katalysaattorina rasvan kovettamisessa. Se poistetaan yleensä prosessin jälkeen, mutta sitä on löydetty rehuasvareissa huomattavan suurina kertyminä. Nikkeli on haitallista ympäristölle ja voi aiheuttaa allergiaa. Direktiivin 96/25/EY⁽¹⁾ liitteen mukaan ”rehuaineissa ei asianmukaisten valmistuskäytäntöjen sallimissa rajoissa saa olla

(¹) Katso komission direktiivillä 98/67/EY tehty muutos (EYVL L 261, 24.9.1998, s. 13).

kemiallisia epäpuhtauksia, jotka johtuvat niiden valmistuksen yhteydessä käytetyistä teknologisista – – lisäaineista – –”. Tämä määräys on osoittautunut riittämättömäksi, ja nykyisen

direktiivin liitteessä tulee siksi asettaa nikkeliille enimmäismäärä.

Bryssel 29. maaliskuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rehuseosten pitämisestä kaupan annettun direktiivin 79/373/ETY muuttamisesta”

(2000/C 140/05)

Euroopan unionin neuvosto päätti 23. maaliskuuta EY:n perustamissopimuksen 152 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaosto antoi lausuntonsa 15. maaliskuuta 2000. Esittelijä oli Leif E. Nielsen.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 29. ja 30. maaliskuuta 2000 pitämässään 371. täysistunnossa (maaliskuun 29. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 78 puolesta, 1 vastaan.

1. Taustaa

1.1. EU:n rehulainsäädäntö on laaja ja monimutkainen. Siinä pyritään mahdollisimman pitkälti yhdistämään turvallisuuteen, terveyteen, rehun koostumusta ja käyttöä koskeviin tietoihin sekä vapaaseen kilpailuun ja kauppaan liittyviä näkökohdat. Tässä käsiteltävässä muutosehdotuksessa komissio esittää, että käyttöön otetaan pakolliset avoimet ilmoitukset, jotka sisältävät yksityiskohtaista, laadullista ja määrällistä tietoa rehujen koostumuksesta. Tähän asti ilmoitukset ovat olleet ”suljettuja”, eli rehuseoksien sisältämät ainekset on ilmoitettu ryhmittäin ilman lähempiä laatuun tai määriin liittyviä tietoja. Myös jatkossa ainoastaan objektiivisten tai mitattavien ja todistettavissa olevien määrien ilmoittaminen on sallittua perusteettoman myönteisten ja harhaanjohtavien väitteiden välttämiseksi.

1.2. Neuvoston direktiivi 79/373/ETY, joka koskee rehuseosten pitämistä kaupan⁽¹⁾ ja jota muutettiin neuvoston direktiivillä 90/44/ETY⁽²⁾, sisältää rehuseosten sisältö- ja käyttömerkintöjä koskevia säännöksiä. Vuonna 1990, jolloin direktiivi 90/44/ETY annettiin, käytettyjen rehuainesten määrien

määrittelyyn liittyi valvontaongelmia, jotka johtuivat mm. käytettyjen rehuainesten laadusta, sekoitusten monimutkaisuudesta ja valmistusmenetelmistä. Tästä syystä päätettiin, ettei rehujen ainesmääriä tarvitse ilmoittaa. Samalla päätettiin, että rehuaineksia ryhmitellään yhteen, ja annettavat tiedot koskevat näin muodostettuja rehuainesryhmiä.

1.3. Kysymystä rehuseoksia koskevien avointen ja suljettujen ilmoitusten eduista ja haitoista on sittemmin käsitelty tiiviisti. Euroopan parlamentti ja BSE-tautia käsittelevä parlamentin tilapäinen tutkintavaliokunta ovat helmikuusta 1997 lähtien toistuvasti vaatineet, että käyttöön otetaan pakollinen avoin ilmoitus, joka sisältää tietoa rehujen ja niiden raaka-aineiden koostumuksen laadusta. Parlamentti ja tilapäinen tutkintavaliokunta ovat jatkuvasti monessa yhteydessä toivoneet myös määrää koskevien tietojen ilmoittamista. Komissio ja pysyvä rehukomitea ovat toisaalta huomauttaneet, että laatua ja määrää koskevien merkintöjen vaatiminen edellyttää, että annetut tiedot on mahdollista varmistaa ja että ne perustuvat hyväksytyihin analyysimenetelmiin. Heinäkuussa 1999 paljastuneen dioksiiniskandaalin kanssa samaan aikaan järjestetyssä pysyvän rehukomitean kokouksessa jäsenvaltioiden enemmistö kuitenkin kannatti vapaaehtoista avointa ilmoitusta.

⁽¹⁾ EYVL L 86, 6.4.1979, s. 30.

⁽²⁾ EYVL L 27, 31.1.1990, s. 35.